

VWG Het Gooi en Omstreken in actie om uitsterven te voorkomen

Feiko Prins

Van alle vogelsoorten wordt 13% met uitsterven bedreigd. Om hiertegen wat te doen heeft Birdlife International, de federatie van nationale vogelbeschermingsorganisaties, een programma ontwikkeld om projecten te ontwikkelen en te steunen om vogels te beschermen en de kans op uitsterven te verkleinen. Het programma is gericht op biotooherstel en -behoud, bewustwording en fondsenwerving. Wereldwijd worden vogels bedreigd door intensivering van de landbouw, of soms juist door het stoppen daarvan. Verder zijn overbevising, overmatige houtkap en de introductie van exoten de belangrijkste oorzaken. En natuurlijk heel 'gewoon' habitatdestructie en verstedelijking, waar bijna alle vogelsoorten onder te lijden hebben. Dan hebben we het maar niet over de gevolgen van de klimaatverandering. Er zijn nu wereldwijd 1469 soorten die met uitsterven worden bedreigd. Daarvan zijn er 222 met een zo kleine populatie (enkele tot een paar honderd broedparen) dat het zo afgelopen kan zijn. Dat is iets, wat we niet willen laten gebeuren!

Uitsterven door menselijke activiteiten is niet van vandaag of gisteren. De dodo stierf uit, doordat met de Nederlandse kolonisten op het eiland Mauritius ook de zwarte rat en varkens op het eiland arriveerden. Nu zijn er nog steeds talloze eilanden, waar vogelkolonies bedreigd worden. Dit gebeurt door katten, ratten, muizen en ander gespuis, dat er door de mens is gekomen. Het totaal uitroeien van

In september hadden we lezinghouder Arjan Dwarshuis op bezoek. Arjan vertelde ons over zijn 'Big Year', waarin hij het wereldrecord waargenomen vogelsoorten heeft verbeterd. Met zijn Big Year vraagt hij aandacht voor het uitsterven van vogelsoorten. Hij organiseert een sponsoractie om het 'Preventing Extinctions Programme' van Birdlife International te steunen. Met dit programma wil Birdlife projecten steunen, om te voorkomen dat vogelsoorten uitsterven. Arjan vroeg zijn supporters om het Preventing Extinctions Programme (PEP) te steunen. En wij willen dat met hem doen.

een dergelijke populatie op een eiland is bijna onuitvoerbaar, maar het kan wel. Veel vogelsoorten zijn een goede indicator voor de kwaliteit van een gebied. Veranderingen in aantallen en verspreiding hebben een signaalfunctie voor milieuverslechtering en vergiftiging, klimaatverandering en biotoopverlies. Langjarige monitoring is van groot belang. Birdlife International is in 2008 met het Preventing Extinctions programma begonnen. In dit programma werd veel van het beschermingswerk van Birdlife samengebracht. Het idee was simpel. Je kunt toch niet werkloos toezien als het uitsterven als gevolg van menselijk handelen gewoon doorgaat. Inmiddels gaan een aantal soorten weer de goede kant op. Voor bijna alle met uitsterven bedreigde soorten zijn er nu projecten om te voorkomen, dat de soort definitief van de aardbodem verdwijnt. Ondersteund door wetenschappelijk onderzoek en financieel mogelijk gemaakt door 'Species Champions' en door lokaal te werken met 'Species Guardians', vaak de lokale Birdlife-partner, worden er thans al zo'n 480 ernstig bedreigde soorten geholpen. Daar bevinden zich veel soorten onder die in de tropen voorkomen. In de Grote Oceaan zijn veel geïsoleerd gelegen eilanden met een eigen avifauna, die zich veelal heeft ontwikkeld zonder predatoren en concurrentie. Met de komst van de westerse mens werden veel soorten, zowel planten als dieren, geïntroduceerd met vaak verwoestende effecten. Bijvoorbeeld op Tahiti, waar de

Tahitimonarch ernstig bedreigd werd door predatie veroorzaakt door de zwarte rat en overbegrazing door geiten. Twintig jaar geleden waren er nog 19 exemplaren in leven. Door actieve bestrijding van de ratten is de populatie inmiddels weer gestegen tot 70 exemplaren.

Nog dichterbij huis werd de heremietibis met uitsterven bedreigd. Ooit kwam deze vogel rond de gehele Middellandse Zee voor, maar in 1997 waren er nog maar 59 broedparen in de laatste kolonie in Marokko. Nu zijn er weer meer dan 600 exemplaren en zijn er zelfs twee nieuwe kolonies bijgekomen.

Nog dichterbij huis en zeker van groot belang voor steltlopers die in Nederland broeden, is het programma om zoutpannen voor verdwijnen te behoeden. Zoutpannen vormen een belangrijk habitat voor trekkende steltlopers, maar helaas maakt de zoutindustrie in toenemende mate minder gebruik van zoutpannen, waardoor deze dreigen te verloederen of te verdwijnen.

Door projecten uit het Preventing Extinctions Programme zijn nu de kansen voor tenminste 25 soorten gekeerd. Deze soorten hebben momenteel een redelijke kans om te overleven. Nu de andere 197 soorten nog. Arjan Dwarshuis roept ons op om het uitsterven van vogelsoorten niet zomaar te laten gebeuren. Wij willen hem daarin ondersteunen, door dit voorjaar een fondsenwervingsactie te houden onder de leden van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. Bij verschillende gelegenheden zullen we uw aandacht

vragen voor het programma. Op de nieuwjaarsbijeenkomst is er al een begin gemaakt en op de lezingavonden zal er een pot staan waar u uw donatie in kwijt kunt. Ook kunt u een bijdrage storten op bankrekening NL17 TRIO 0391 1047 99 ten name van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. onder vermelding van 'donatie PEP'.

Kleine karekiet teruggemeld uit Tsjechië

Rudy Schippers

Een kleine karekiet die op 22 augustus 2017 als jonge vogel (1ste kalenderjaar) in Oud Valkeveen geringd werd, kwam een jaar later op 18 augustus 2018 bij Chomutov in Tsjechië in de vangnetten. Normaal gesproken trekken kleine karekieten naar het zuiden of zuidwesten, maar niet via de oostelijke trekroute, zoals de verwante bosrietzanger dat wel doet. Deze terugmelding lijkt dus heel verrassend. De datum van 22 augustus ligt ongeveer een maand later dan waarop

het merendeel van de jonge kleine karekieten bij Oud Valkeveen geringd wordt. Deze vogel was hoogstwaarschijnlijk een doortrekker met een Noordoost-Europese herkomst. Jonge karekieten neigen in het eerste jaar meer om in zuidwestelijke richting te trekken, terwijl de oudere vogels direct een meer zuidelijke route nemen. De Tsjechische vogel is daarom vermoedelijk ergens in Noord- of Noordoost-Europa geboren. Er zijn twee andere terugmeldingen

bekend van in Nederland geringde kleine karekieten, die later gemeld werden uit Tsjechië. De eerste is als jonge vogel (1 kj) in september geringd en een jaar later in Tsjechië teruggevangen. In dit geval dus vergelijkbaar met onze vogel. Bij het tweede exemplaar betreffen zowel de melding uit Nederland als die uit Tsjechië volwassen (na 1 kj) vogels, waar weinig over te zeggen valt.

*Kleine karekiet
Rudy Schippers*